

személyes vonatkozású dolgot, mert nem akarjuk, hogy túl későn érkezzék oda. Jó kívánságainkat küldjük mindkettőjüknek.

Örökké az Ön híve
Mannheim Károly

Közli és a leveleket fordította: GÁBOR ÉVA

IGNOTUS-ADALÉKOK A NYUGAT SZERKESZTÉSÉHEZ

A kecskeméti Katona József múzeum őrzi Buday Dezső (1879–1919) ottani jogakadémiai tanár hagyatékának egy töredékét.¹ A hagyatékrész (levelezés, naplók, följegyzések) elsősorban a tudomány- és helytörténészek érdeklődésére tarthat igényt, hiszen Buday mint tanulmányíró s mint a kecskeméti jogakadémia tanára elsősorban a tudományban, ill. a város életében töltött be jelentős szerepet. Gál István,² Lőrinczy Huba³ s mások azonban joggal hívhatták föl a figyelmet Buday irodalmi kapcsolataira, ill. tevékenységére is. Buday ugyanis nemcsak jogakadémiai tanár volt, s nemcsak Babitscal való rokonsága kapcsolta be az irodalom áramába, de maga is írt verseket, regényt s tanulmányt, s Babits mellett másokkal, pl. Ignotusszal és Kassákkal is levelezésben állott. Az alább majd közlésre kerülő két Ignotus-levél is e levelezésből való, s így Buday irodalmi kapcsolatainak dokumentuma. Igazi jelentőségüket e leveleknek azonban mégsem ez, hanem az adja meg, hogy *Ignotus mint a*

¹ A Buday-hagyatékot Nagy Ádám kecskeméti múzeológus baráti szívésségéből ismerem. Egy részét fénymásolatban, egy részét gépírási másolatban kaptam meg tőle. – Budayról lásd: Joós Ferenc: *Bibliográfia dr. Buday Dezső életéről, munkásságáról*. Könyvek-cikkek. Kecskemét, 1969. 14.

² Gál I.: *Buday Dezső*. Jelenkor, 1969. 3. 265–269. Ugyanez, a cím és a tartalom részleges korrigálásával: Gál *Bartóktól Radnótiig* c. könyvében is.

³ Lőrinczy H.: *A modern sci-fi egyik előhírnöke. Hungaricus (Buday Dezső): A szenvedő ember*. Forrás, 1974. 11. 79–85.

Nyugat szerkesztője szólalt meg bennük, – s így a Nyugat szerkesztésének (mindmáig meglehetősen homályban lévő) mechanizmusára vetnek némi fényt.

Mindkét üzenet autográf; az első Ignotus nyomtatott köszönőkártyájának üres oldalára íródott, a második azonban formailag is valódi levél.

1.

Bp. II. Margit-körút 64 a.
1916. május 16-án

Kedves és Tisztelt Tanár Úr, a tulsó oldalon⁴ foglalt iudiciumokkal s közvetett alibikkal igazolom, hogy nászúton jártam s innen minden késelem, – innen, hogy az *Orgonaszó*,⁵ mely jönni fog, a máj. 16-i számról lekéselt, innen, hogy regényét⁶ látatlanban köszönöm, de még nem olvastam. A vers érdekelt⁷ s a révén írója is. Igaz tisztelője és szolgálja

Ignotus

⁴ Nyomtatott köszönőkártya, szövege a következő: *Ignotusék szépen köszönik a szíves megemlékezést. Budapesten, 1916. május elején.* (Alatta, néhány sornnyival lejjebb.) *II. Margit-körút 64. a.*

⁵ [Buday D.] Hungaricus: *Orgonaszó*. Nyugat, 1916. I. 751–754. – A vers tehát nemcsak a május 16-i számról „maradt le”, de a következőről, a június 1-iről is: a Nyugat csak június 16-án közölte.

⁶ [Buday D.] Hungaricus: *A szenvedő ember*. Eggenberger K., 1916. – A regénnyel részletesen foglalkozik Lőrinczy H. hivatkozott tanulmánya. A könyvről egyébként a Nyugatban Schöpflin Aladár írt (1916. II. 286–287.), méltánylóan, de kritikai hangon.

⁷ Nyilvánvalóan itt az *Orgonaszóról* történik említés.

2.

Városháza⁸ 1916. okt. 19.

Drága Tanár Úr, különböztesse meg bármiis tőlem a Nyugatot: semmi, ami ott kéziratokkal vagy könyvekkel történik, nem történik nélkülem vagy ellenemre, úgy hogy ha oka van (ahogy érzésem szerint nincs) elégedetlenségre vagy neheztelésre, az annál inkább fájna nekem, mert én nem vonhatnám ki magam alóla. A legutóbbi két vers⁹ nem volt olyan reprezentatív, hogy ajánlatos lett volna kinyomtatni.

Könyvét¹⁰ igaz érdeklődéssel várom s szeretném, ha összekötetésünkön nem változnék semmi.¹¹ Igaz tisztelő híve és társa

Ignotus

Közi: LENGYEL ANDRÁS

JÁSZI OSZKÁR ADY-KÉPE

Jól ismerjük azokat az írásokat, nyilatkozatokat, melyekkel Ady méltatta Jászi Oszkárt. Nagy cikke *A nemzeti államok kialakulásáról* egyben hitvallás volt Jászi eszméi mellett. Kevésbé ismeretek azonban Jászi megnyilatkozásai Adyról, különösen azok, melyek már az emigrációban keletkeztek, és a költő emlékét ébresztették. Pedig Ady barátsága és életműve Jászi életreszóló nagy élménye volt, még azon is túlmenően, ahogyan ez generációjában természetes volt.

⁸ A háborús években Ignotus Budapest főváros alkalmazottja volt, e levele papírja is *Budapest* cégjelzésű.

⁹ Egyiket sem ismerjük; Lőrinczy csak „egyetlen reánk maradt verséről”, az *Orgonaszóról* tud (i. m. 80.), Gál I. azonban több szépírói produkció létét is föltételezte.

¹⁰ Alighanem *A szenvedő ember* megküldéséről lehet szó, noha az akkor már ismertette volt a Nyugatban.

¹¹ Ignotus óhaja nem valósult meg; Buday többet (legalábbis életében) nem publikált a Nyugatban!